

รายงานความก้าวหน้า
ครั้งที่ 1 ระยะเวลา 6 เดือน
(เมษายน - กันยายน พ.ศ. 2551)

โครงการวิจัยการพัฒนาเครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิ
จังหวัดร้อยเอ็ด

ภายใต้ชุดโครงการวิจัย “การขับเคลื่อน
การพัฒนาสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม”

30 กันยายน พ.ศ. 2551

เสนอ

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

1. บทสรุปผู้บริหาร

โครงการวิจัยการพัฒนาเครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิ จังหวัดร้อยเอ็ด (รหัสโครงการ RDG5140013) เป็นโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ที่มุ่งสร้างกระบวนการเชื่อมโยงเครือข่าย เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบสหกรณ์ที่มีคุณค่า ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบสหกรณ์ฉบับที่ 2 โดยมีสหกรณ์การเกษตรเกษตรวิสัยเป็นแม่ข่าย ซึ่งผ่านการเห็นชอบของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ฯ และมีสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดร้อยเอ็ดและจังหวัดใกล้เคียง ได้แก่ สุรินทร์ ชัยภูมิ มหาสารคาม นครราชสีมา เข้าร่วมเป็นภาคีเครือข่าย ทั้งนี้ในการพัฒนาเครือข่ายจะเน้นการเชื่อมร้อยห่วงโซ่อุปทาน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการผลิตและการค้าข้าวอย่างเป็นธรรม การดำเนินงานวิจัยสรุปได้ดังนี้

1.1 แผนงานวิจัย

แผนงานวิจัยของโครงการได้กำหนดไว้ดังในตารางข้างล่างนี้

กิจกรรม	เดือนที่											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. การประชุมหรือผู้เกี่ยวข้องเพื่อการวางแผนโครงการการจัดทำข้อตกลงระหว่างภาคีเครือข่าย	→											
2. การจัดการความรู้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง		→	→									
3. การจัดทำแผนที่กลยุทธ์เครือข่ายธุรกิจข้าวหอมมะลิ		→	→									
4. การรายงานความก้าวหน้า				→								
5. การจัดทำแผนธุรกิจเครือข่าย			→	→								
6. การดำเนินการตามแผนธุรกิจ										→		
7. การจัดเวทีถอดบทเรียน											✓	
8. การจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์												✓

1.2 ผลการดำเนินงานเป็นไปตามแผนหรือไม่

ตามแผนงานที่วางไว้ การดำเนินงานล่าช้าไปจากแผนประมาณ 1 เดือน โดยได้มีการประชุมเครือข่าย 5 ครั้ง มีสหกรณ์การเกษตรเกษตรวิสัยเป็นแม่ข่าย และมีสหกรณ์การเกษตรอีก 15 แห่งเข้าร่วมเป็นภาคีเครือข่าย ที่ประชุมมีมติให้ใช้ชื่อเครือข่ายคือ “เครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิ สหกรณ์ไทย” มีการจัดทำโครงสร้างคณะกรรมการบริหารเครือข่าย กำหนดอำนาจหน้าที่ และได้จัดทำแผนที่กลยุทธ์ของเครือข่าย รวมทั้งนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ และระเบียบเครือข่าย มีการประชุมร่วมกับนักวิจัยในชุดโครงการวิจัย 2 ครั้ง และได้จัดทำแผนธุรกิจเครือข่าย โดยมีการประชุมร่วมกับผู้บริหารของเซเว่นอีเลเว่นเพื่อดำเนินการทำธุรกิจร่วมกัน

1.3 ผลลัพธ์ที่ได้จากการดำเนินการวิจัย

ได้จัดตั้ง “เครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิ สหกรณ์ไทย” โดยเป็นเครือข่ายที่มีคณะกรรมการบริหาร มีนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ และระเบียบเครือข่ายที่ชัดเจนและมีเป้าหมาย

ร่วมกัน ได้มีประชุมเครือข่ายทั้งหมด 5 ครั้ง โดยมีการจัดประชุมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้แก่ภาคีเครือข่ายเพื่อให้ความรู้แก่สมาชิก 2 ครั้ง ในวันที่ 12 มิถุนายน 2551 และ 11 กรกฎาคม 2551 โดยมีการบรรยายให้ความรู้การพัฒนาเครือข่ายคุณค่าแก่สมาชิกภาคีเครือข่าย โดยทีมวิทยากร ในหัวข้อ การเชื่อมโยงเครือข่ายคุณค่า ทฤษฎีเกมกับการเชื่อมโยงเครือข่ายคุณค่า การจัดการโซ่อุปทาน และการวิเคราะห์ราคาตามแนวโน้ม ฤดูกาล และวัฏจักรของข้าวหน้าปีหอมมะลิ สมาชิกเครือข่ายได้มีโอกาสเข้าร่วมฟังการประชุมวิชาการและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการประชุมวิชาการเรื่อง “ชวนกันคิดเรื่องการนำคุณค่าในการพัฒนาสหกรณ์” ทั้งนี้หัวหน้าโครงการได้ร่วมเป็นวิทยากรร่วมอภิปรายด้วย สมาชิกเครือข่ายนำโดยประธานเครือข่ายคือนางบุญเกิด ภานนท์ ได้เป็นตัวแทนนำคณะเข้าเจรจาธุรกิจกับผู้บริหารบริษัทเซเว่นอีเลเว่นจำกัด เมื่อวันที่ 17 กันยายน 2551 และขณะนี้กำลังติดตามผลการเจรจา

1.4 ข้อเสนอสำหรับแผนการดำเนินงานในระยะต่อไป (6 เดือนหลัง)

แผนการดำเนินงานต่อไปของเครือข่ายมีดังนี้

กิจกรรม	เดือนที่																							
	ก.ย.		ต.ค.		พ.ย.		ธ.ค.		ม.ค.		ก.พ.		มี.ค.		เม.ย.		พ.ค.		มิ.ย.		ก.ค.		ส.ค.	
	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
1. การประชุมคณะกรรมการบริหารเครือข่าย	✓		✓		✓		✓		✓				✓				✓				✓			
2. การพัฒนาข้อบังคับ/ระเบียบถือใช้		✓		✓		✓																		
3. การดำเนินงานตามแผนส่งเสริมการผลิต																								
4. การดำเนินงานตามแผนรวบรวม																								
5. การดำเนินงานตามแผนการแปรรูป																								
6. การดำเนินงานตามแผนการตลาด/พัฒนาผลิตภัณฑ์																								
7. การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ฝ่ายบริหารจัดการภาคีเครือข่าย		✓				✓				✓				✓				✓				✓		

ประชุมคณะกรรมการบริหารเครือข่าย : วันศุกร์อาทิตย์แรกของเดือน

1.5 ความคาดหวังจากการดำเนินการวิจัย

หลังการดำเนินการวิจัยครบ 1 ปี คาดว่าการพัฒนาระบบคุณค่าสหกรณ์ของ
เครือข่ายจะก้าวหน้าและเป็นเครือข่ายที่มีความพร้อมในการเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานได้อย่างมี
ประสิทธิผล ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ สามารถดำเนินงานธุรกิจอย่างเป็นธรรม และมีตรา
สินค้าของเครือข่าย

2. บทนำ

2.1 ความเป็นมา

การดำเนินงานของชุดโครงการวิจัยการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่ 36
จังหวัด ที่ผ่านมา ซึ่งมุ่งเน้นไปที่การสร้างกระบวนการเชื่อมโยงเครือข่ายคุณค่า เพื่อการแก้ปัญหา
ความยากจนนั้น ทีมวิจัยจังหวัดร้อยเอ็ดได้ผลลัพธ์จากการวิจัยที่รู้จักกันดีในนามของ “แคนดู โมเดล
จังหวัดร้อยเอ็ด” ซึ่งเป็นลักษณะของเครือข่ายแบบที่มีแกนนำ (Dominated Network) โดยมี
สหกรณ์การเกษตรเกษตรวิสัย จำกัด จังหวัดร้อยเอ็ดเป็นแม่ข่ายในการพัฒนาระบบคุณค่า ระหว่าง
ภาคีเครือข่าย ได้แก่ สหกรณ์การเกษตรโพหนอง จำกัด และสหกรณ์การเกษตร สุวรรณภูมิ จำกัด
 เป็นต้น

ในการติดตามประเมินผลเครือข่ายของทีมประสานงานกลางในระยะเวลาหลัง
สิ้นสุดโครงการ ระหว่างเดือนมกราคม – ธันวาคม 2550 พบว่า กระบวนการดำเนินงานของ
เครือข่ายยังคงเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และขยายผลก่อให้เกิดภาคีเครือข่ายในวงกว้างขึ้น โดยมีภาคี
เครือข่ายเป็นทั้งภาคเอกชน ที่เข้ามาเชื่อมโยงภารกิจด้านการตลาด อีกทั้งสหกรณ์การเกษตรเกษตร
วิสัยฯเอง ได้ทำหน้าที่เป็นแม่ข่ายในการรวบรวมข้าวเปลือกมาแปรรูปบรรจุหีบห่อ และจำหน่าย
ให้แก่สหกรณ์การเกษตรและสหกรณ์ประเภทอื่นๆ จนเป็นที่ยอมรับและเชื่อถือ และกระจายผลผลิต
ข้าวสารไปให้หลายช่องทางการตลาดทั้งในขบวนการสหกรณ์ และกลุ่มธุรกิจค้าปลีกต่างๆ เช่น
เดอะมอลล์ กรุ๊ป และสยามพารากอน

ข้อมูลที่ได้จากการประชุมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 4 ครั้ง ในช่วงปี 2550 พบว่า
ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในของสหกรณ์มีจุดแข็งหลายประการ ได้แก่ คณะกรรมการดำเนินการ
สหกรณ์มีความเชื่อมั่นไว้วางใจในตัวผู้จัดการสหกรณ์การเกษตร และให้การสนับสนุนเชิงนโยบาย
อย่างเป็นกระบวนการ สำหรับตัวผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรนั้น เป็นผู้ที่มีความวิญญานสหกรณ์ มี
ความมุ่งมั่นทุ่มเท เสียสละ และมีกรอบคิดการพัฒนาสหกรณ์ไปในทิศทางของการพัฒนาระบบ
สหกรณ์ที่มีคุณค่า ซึ่งยากที่จะมีปรากฏในตัวผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรโดยทั่วไป อย่างไรก็ตาม
สิ่งที่ยังเป็นจุดอ่อน คือ ฝ่ายบริหารจัดการยังขาดกรอบคิด ทักษะ และประสิทธิภาพในการบริหาร
ความเสี่ยงด้านธุรกิจ ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการเพิ่มพูนเพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการ
ดำเนินงาน และภาพลักษณ์ของสหกรณ์การเกษตร และการขับเคลื่อนการพัฒนาเครือข่ายธุรกิจ
“แคนดู โมเดล” เพื่อการบรรลุเป้าหมายร่วมกัน

ปัจจุบันเครือข่ายแคนดูโมเดล ได้ขยายกิจกรรมความร่วมมือในระหว่างภาคีเครือข่ายในเรื่องการลดต้นทุนการผลิตข้าวแก่สมาชิกสหกรณ์ด้วยการใช้ปุ๋ยชีวภาพ ตลอดจนการดำเนินโครงการสวัสดิการต่างๆ โดยทั้งแก่สมาชิก คนในครัวเรือนสมาชิก ตลอดจนทำให้การสนับสนุนแก่ชุมชนในละแวกข้างเคียงของสหกรณ์อย่างสม่ำเสมอ จึงเห็นได้ว่าสหกรณ์การเกษตรเกษตรวิสัย จำกัด เป็นสหกรณ์ที่มีทุนทางมนุษย์ ทุนทางเศรษฐกิจ และทุนทรัพยากรอยู่ในระดับที่ควรได้รับการหนุนเสริมให้เป็นสหกรณ์แม่ข่ายที่จะนำภาคีเครือข่ายให้ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสู่ระบบสหกรณ์ที่มีคุณค่า ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาการสหกรณ์ ฉบับที่ 2 โดยเน้นไปที่การเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทาน เพื่อนำไปสู่การพัฒนากระบวนการผลิตและการค้าข้าวอย่างเป็นธรรม โดยการดำเนินการดังกล่าวเป็นไปภายใต้ความเห็นชอบของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรเกษตรวิสัย ที่จะดำเนินการโครงการความร่วมมือกับสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์อย่างต่อเนื่องเป็นเวลา 3 ปี ซึ่งมีรายละเอียดในการดำเนินการโครงการวิจัยในระยะที่หนึ่ง ดังนี้

2.2 คำถามวิจัย

2.2.1 แนวทางการเชื่อมโยงธุรกิจภายใต้ห่วงโซ่อุปทาน ที่มีสหกรณ์การเกษตรเกษตรวิสัย จำกัด เป็นแกนนำ จะทำอย่างไรจึงจะบรรลุเป้าหมายร่วมของภาคีพันธมิตร ตามแนวทางของเครือข่ายคุณค่า

2.2.2 เครื่องมือในการบริหารความเสี่ยงจากการดำเนินธุรกิจข้าวหอมมะลิ ควรเป็นอย่างไร

2.2.3 แนวทางการบริหารจัดการของเครือข่ายธุรกิจข้าวหอมมะลิ ควรดำเนินการอย่างไร จึงจะเกิดความยั่งยืน

2.3 วัตถุประสงค์

2.3.1 เพื่อหาแนวทางการเชื่อมโยงธุรกิจตามแนวทางของเครือข่ายคุณค่าและการค้าที่เป็นธรรม ที่มีสหกรณ์การเกษตรเกษตรวิสัย จำกัด เป็นแกนนำ

2.3.2 เพื่อหาเครื่องมือและแนวทางในการบริหารจัดการของเครือข่าย และการลดความเสี่ยงจากการดำเนินธุรกิจ

2.4 ผลลัพธ์ที่คาดหวัง

2.4.1 ตัวแบบสำหรับการเชื่อมโยงธุรกิจข้าวหอมมะลิ ภายใต้ห่วงโซ่อุปทาน

2.4.2 ตัวแบบเครื่องมือ และกระบวนการในการบริหารความเสี่ยงจากการดำเนินธุรกิจข้าวหอมมะลิ

2.4.3 ตัวแบบการบริหารจัดการ ของเครือข่ายธุรกิจข้าวหอมมะลิ บนแนวทางของเครือข่ายคุณค่าสู่ระบบการค้าที่เป็นธรรม

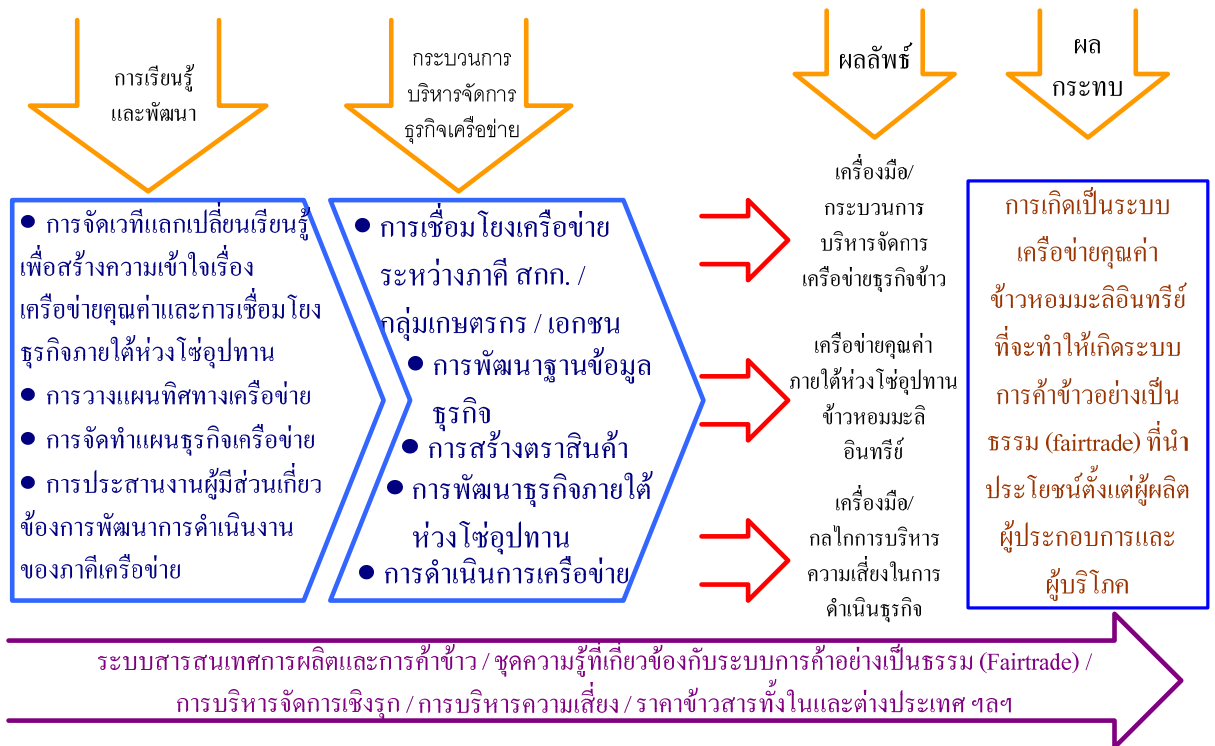
2.5 ผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

2.5.1 ผู้นำสหกรณ์ที่เป็นภาคีเครือข่ายฯ มีทักษะและประสบการณ์ ในการบริหารจัดการธุรกิจข้าวหอมมะลิ ที่คำนึงถึงความเสี่ยงและการดำเนินธุรกิจที่ยั่งยืน ภายใต้สภาพแวดล้อมที่แข่งขัน

2.5.2 เป็นแกนนำการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ การพัฒนาเครือข่ายธุรกิจสหกรณ์ โดยการเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานตามแผนพัฒนาการสหกรณ์ ฉบับที่ 2

2.6 กรอบคิดการวิจัย

การดำเนินการโครงการจะเป็นไปตามกรอบคิดการวิจัยที่นำชุดความรู้การเชื่อมโยงเครือข่ายคุณค่าไปบูรณาการกับชุดความรู้อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการวิจัยในรูปแบบ Experimental development ในรูปที่ 1

รูปที่ 1 กรอบคิดการพัฒนา เครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิ

2.7 ขั้นตอน/กระบวนการวิจัย จะเป็นไปตามขั้นตอนในรูปที่ 2 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 : การประชุมหารือระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและทีมประสานงานกลาง เพื่อการวางแผนการดำเนินการโครงการ ภายใต้ข้อตกลงความร่วมมือของสหกรณ์การเกษตรที่เป็น แกนนำและภาคีพันธมิตร

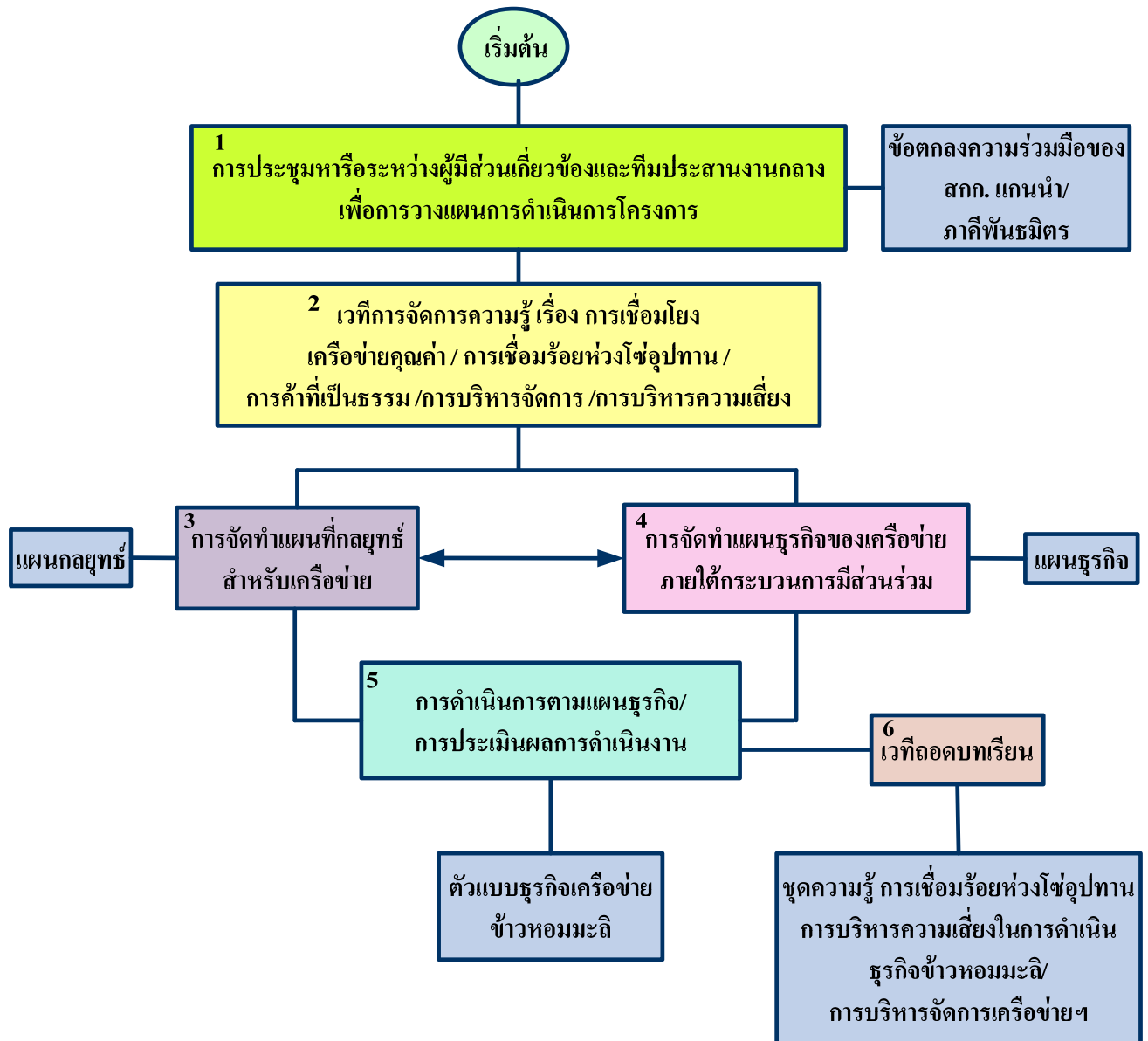
ขั้นตอนที่ 2 : การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เรื่องการเชื่อมโยงเครือข่ายคุณค่าการ เชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานและชุดความรู้อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 3 : การจัดทำแผนที่กลยุทธ์สำหรับเครือข่ายข้าวหอมมะลิ

ขั้นตอนที่ 4 : การจัดทำแผนธุรกิจของเครือข่าย

ขั้นตอนที่ 5 : การดำเนินการตามแผนธุรกิจ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการสร้างตราสินค้า การพัฒนาธุรกิจ การติดตามประเมินผล การดำเนินการเครือข่าย

ขั้นตอนที่ 6 : การถอดบทเรียน ภายใต้การมีส่วนร่วมของทีมผู้ทรงคุณวุฒิและ นักวิจัย ตลอดจนผู้นำภาคีเครือข่าย เพื่อสังเคราะห์ชุดความรู้การบริหารจัดการธุรกิจเครือข่าย/การบริหารความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจข้าวหอมมะลิ

รูปที่ 2 กระบวนการวิจัย เครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิ

2.8 แผนการดำเนินการวิจัย

กิจกรรม	เดือนที่												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1. การประชุมหรือผู้เกี่ยวข้องเพื่อการวางแผนโครงการการจัดทำข้อตกลงระหว่างภาคีเครือข่าย	→												
2. การจัดการความรู้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง		→	→										
3. การจัดทำแผนที่กลยุทธ์เครือข่ายธุรกิจข้าวหอมมะลิ		→	→										
4. การรายงานความก้าวหน้า				→									
5. การจัดทำแผนธุรกิจเครือข่าย			→	→									
6. การดำเนินการตามแผนธุรกิจ				→						→			
7. การจัดเวทีถอดบทเรียน											✓		
8. การจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์												✓	

3. กระบวนการดำเนินการวิจัยที่ผ่านมา (เม.ย.51-ก.ย.51)

ตารางกิจกรรมโครงการวิจัยการพัฒนาเครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิ จังหวัดร้อยเอ็ด

(รหัสโครงการ RDG5140013)

ลำดับ	กิจกรรม	กลุ่มเป้าหมาย	ว.ด.ป.	สถานที่	ผลลัพธ์ที่ได้	หมายเหตุ
1.	เข้าร่วมประชุมกับผู้ประสานงานโครงการฯ และทีมวิจัยต่าง ๆ รับทราบความเป็นมาและกรอบคิดการวิจัย	ทีมวิจัยโครงการย่อยต่างๆ	2/5/51	KU Home มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	ทราบแนววิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และทราบกรอบงานวิจัยของทีมวิจัยในโครงการย่อยต่าง ๆ ชี้แจงแผนงานวิจัย	คู่มือการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ภาคผนวก หน้า 45 หัวข้อวิจัยที่ 6
2.	จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างทีมวิจัยในโครงการกับสหกรณ์ที่สนใจเข้าร่วมภาคีเครือข่ายสหกรณ์การเกษตรจังหวัดร้อยเอ็ด	ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดร้อยเอ็ดและจังหวัดสุรินทร์ซึ่งอยู่ในเขตทุ่งกุลาร้องไห้	12-13/5/51	ห้องประชุม สหกรณ์การเกษตรเกษตรวิสัย อ.เกษตรวิสัย จ.ร้อยเอ็ด	ทราบแนววัตถุประสงค์และทิศทางการวิจัยของโครงการฯ กำหนดแผนการประชุม	เอกสารผนวกที่ 2 รายงานการประชุมและรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม
3.	ประชุมร่วมกับผู้ประสานงานชุดโครงการเพื่อหารือทิศทางการวิจัย	ผู้ประสานงานชุดโครงการและนักวิจัย	26/5/51	ห้องประชุม สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ มก.	ทราบแนวทางชุดโครงการ และปรับทิศทางการวิจัยให้สอดคล้อง	เอกสารผนวกที่ 3

ลำดับ	กิจกรรม	กลุ่มเป้าหมาย	ว.ด.ป.	สถานที่	ผลลัพธ์ที่ได้	หมายเหตุ
4.	ประชุมทำความเข้าใจ กรอบทิศทาง ดำเนินงานเครือข่าย	ผู้ประสานงานชุด โครงการและ นักวิจัย	10/6/51	ห้องประชุมสถาบัน วิชาการด้านสหกรณ์ มก.	ทราบเป้าหมายร่วมการ เตรียมการประชุมทำ ความเข้าใจกับ เครือข่าย	คูสรุป – แผนผัง กระบวนการ ทำงาน (เอกสาร ผนวกที่ 4)
5.	ประชุมทำความเข้าใจใน กรอบทิศทาง ดำเนินงานเครือข่ายและ วางแผนการมีส่วนร่วม ของภาคีเครือข่าย	ประธานกรรมการ สหกรณ์ การเกษตร ผู้จัดการ สกก. ที่ ปรีภษา และผู้ช่วย	12- 13/6/51	ห้องประชุม สหกรณ์ การเกษตรเกษตรวิสัย อ. เกษตรวิสัย จ.ร้อยเอ็ด	เป้าหมายร่วมของ เครือข่าย ภารกิจของ เครือข่าย ความ รับผิดชอบของภาคี	เอกสารผนวก ที่ 5
6.	ประชุมหารือเพื่อเตรียม จัดงานเวทีแลกเปลี่ยน เรียนรู้ การจัดทำผลกล ยุทธ์เครือข่ายข้าวหอม มะลิ	ผู้ประสานงานชุด โครงการและ นักวิจัย	4/7/51	ห้องประชุมสถาบัน วิชาการด้านสหกรณ์ มก.	วางแนวทางการ ดำเนินงานจัดประชุม เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้	คูสรุป (เอกสาร ผนวกที่ 6)
7.	เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดทำแผนกลยุทธ์ เครือข่ายคุณค่าข้าวหอม มะลิ	ผู้ประสานงานชุด โครงการสถาบัน CAI เครือข่าย ได้แก่ ประธาน สหกรณ์ การเกษตร ผู้จัดการ สกก. ฯลฯ	11/7/51	ห้องเรไร (203) สถาบัน ค้นคว้าและพัฒนา ผลิตภัณฑ์อาหาร มก.	สมาชิกเครือข่ายได้รับ การถ่ายทอดความรู้ โดยทีมวิทยากร รศ. จุฑาทิพย์ ภัทราวาท รศ.ศานิต เก้าเอี้ยน และ ผศ.ปิติ กันตังกุล จัดทำ แผนธุรกิจ	เอกสาร หมายเลข 7
8.	ประชุมเครือข่ายข้าว หอมมะลีสหกรณ์ไทย ครั้งที่ 4	เครือข่าย สกก. ชุมนุม 16 แห่ง ทีม นักวิจัย สถาบัน วิชาการด้าน สหกรณ์	16- 17/8/51	ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิต ผู้สูงอายุและประชาชน อ. วังน้ำเขียว จ. นครราชสีมา	ได้วิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบาย แผนปฏิบัติ งาน และระเบียบ เครือข่าย	เอกสาร หมายเลข 8
9.	เครือข่ายคุณค่าข้าวหอม มะลีสหกรณ์ไทย เข้า ร่วมประชุมเสวนาทาง วิชาการ “ชวนกันคิด เรื่องการนำคุณค่าในการ พัฒนาสหกรณ์” จัดโดย สถาบันวิชาการด้าน สหกรณ์ มก.	เครือข่ายสหกรณ์ ระดับชาติ ผู้เข้าร่วมประชุม ทั้งหมดประมาณ 450 คน	16/9/51	ห้องสุธรรมอารีกุล อาคาร สารนิเทศ 50 ปี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	ได้ความรู้วิชาการด้าน สหกรณ์ และความรู้ เกี่ยวกับเครือข่าย สหกรณ์ระดับชาติ ได้ พบปะแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นกับ สมาชิกสหกรณ์อื่น	เอกสาร หมายเลข 9

ลำดับ	กิจกรรม	กลุ่มเป้าหมาย	ว.ด.ป.	สถานที่	ผลลัพธ์ที่ได้	หมายเหตุ
10.	ประชุมกรรมการบริหาร และสมาชิกเครือข่าย คุณค่าข้าวหอมมะลิ สหกรณ์ไทย	กรรมการบริหาร เครือข่ายคุณค่า ข้าวหอมมะลิ สหกรณ์ไทย และ สมาชิกเครือข่าย	16/9/51 เวลา 170.- 18.30 น.	ห้องเฟื่องฟ้า KU Home มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	ติดตามความก้าวหน้า การกิจเครือข่าย เตรียมความพร้อมข้อมูล สินค้าและตัวอย่าง สินค้า	คูเอกสาร หมายเลข 9

4. ผลที่ได้จากการวิจัย

ได้จัดตั้ง “เครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิสหกรณ์ไทย” โดยเป็นเครือข่ายที่มี คณะกรรมการบริหาร มีนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ และระเบียบเครือข่ายที่ชัดเจนและมีเป้าหมายร่วมกัน ได้มีประชุมเครือข่ายทั้งหมด 5 ครั้ง โดยมีการจัดประชุมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้แก่ภาคีเครือข่ายเพื่อให้ความรู้แก่สมาชิก 2 ครั้ง ในวันที่ 12 มิถุนายน 2551 และ 11 กรกฎาคม 2551 โดยมีการบรรยายให้ความรู้การพัฒนาเครือข่ายคุณค่าแก่สมาชิกภาคีเครือข่าย โดยทีมวิทยากร ในหัวข้อ การเชื่อมโยงเครือข่ายคุณค่า ทฤษฎีเกมกับการเชื่อมโยงเครือข่ายคุณค่า การจัดการโซ่อุปทาน และการวิเคราะห์ราคาตามแนวโน้ม ฤดูกาล และวัฏจักรของข้าวนาปีหอมมะลิ สมาชิกเครือข่ายได้มีโอกาสเข้าร่วมฟังการประชุมวิชาการและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการประชุมวิชาการเรื่อง “ชวนกันคิดเรื่องการนำคุณค่าในการพัฒนาสหกรณ์” ทั้งนี้หัวหน้าโครงการได้ร่วมเป็นวิทยากรร่วมอภิปรายด้วย สมาชิกเครือข่ายนำโดยประธานเครือข่ายคือนางบุญเกิด ภานนท์ ได้เป็นตัวแทนนำคณะเข้าเจรจาธุรกิจกับผู้บริหารบริษัทเซเว่นอีเลเว่นจำกัด เมื่อวันที่ 17 กันยายน 2551 และขณะนี้กำลังติดตามผลการเจรจา

5. แผนการดำเนินการวิจัยในช่วงต่อไป

ได้มีการวางกรอบทิศทางการดำเนินงานที่มีการเชื่อมโยงกันตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ โดยมองรวมถึงภาพลักษณ์ของเครือข่ายที่มีคุณค่า และได้มีการระดมความคิดเห็นร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ซึ่งได้มีการวางขอบเขตของการดำเนินงานดังนี้

1. การส่งเสริมการผลิต โดยมีเป้าหมาย
  - เพื่อเพิ่มผลผลิต
  - เพื่อลดต้นทุนการผลิต
  - เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต
2. การรวบรวมผลผลิต โดยมีเป้าหมาย
  - เพื่อใช้วัสดุ/อุปกรณ์ของภาคีให้เกิดประโยชน์สูงสุด
  - เพื่อสร้างระบบทุนหมุนเวียนบนหลักการพึ่งพาและร่วมมือกันของเครือข่าย
  - เพื่อสรรหาวัตถุดิบที่มีคุณภาพของเครือข่าย

3. การแปรรูป โดยมีเป้าหมาย

- เพื่อสนองความต้องการของตลาดเป้าหมาย
- เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับตลาดเป้าหมาย
- เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์

4. การตลาด/พัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยมีเป้าหมาย

- สร้างแบรนด์ให้ผลิตภัณฑ์เป้าหมายของเครือข่ายฯ

5. R&D การประเมินผล/การพัฒนาคน โดยมีเป้าหมาย

- เพื่อให้มีสารสนเทศป้อนกลับเพื่อการพัฒนา
- เพื่อรักษามาตรฐานผลิตภัณฑ์เครือข่าย

หลังจากที่มีการระดมความคิดเห็นในการวางขอบเขตของการดำเนินงานที่มีการคำนึงถึงการสร้างระบบการค่าที่เป็นธรรมและความกินดีอยู่ดีของสมาชิกเป็นหลักแล้ว จึงได้มาเป็นพันธกิจของเครือข่ายหลังจากที่มีการหารือกันอย่างกว้างขวาง ดังนี้ “มุ่งพัฒนาคุณค่าข้าวหอมมะลิ สหกรณ์ไทย สู่สากล” โดยมีช่องทางการตลาด 2 ช่องทางในการสร้างแบรนด์เพื่อเป็นแนวทางในการเชื่อมโยงภาคีพันธมิตร ได้แก่ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด และ เครือเดอะมอลล์กรุ๊ป

แต่ละกลุ่มย่อยมีแผนปฏิบัติการ ดังนี้

กลุ่มที่ 1. กลุ่มส่งเสริมการผลิต มีวัตถุประสงค์ดังนี้

- เพิ่มผลผลิต
- ลดต้นทุนการผลิต
- พัฒนาเทคโนโลยีการผลิต

1. แผนการดำเนินงานส่งเสริมการผลิต

กิจกรรม	เดือนที่																							
	ก.ย.		ต.ค.		พ.ย.		ธ.ค.		ม.ค.		ก.พ.		มี.ค.		เม.ย.		พ.ค.		มิ.ย.		ก.ค.		ส.ค.	
	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
1.การผลิตเมล็ดพันธุ์				✓																				✓
1. รวบรวมข้อมูลผลผลิตเมล็ดพันธุ์ของแต่ละสหกรณ์ (7 สหกรณ์)																								
2. ดำรวจและทำฐานข้อมูลความต้องการเมล็ดพันธุ์ (16 สหกรณ์)	✓																							
3. กระจายพันธุ์ให้สหกรณ์ 16 สหกรณ์และภาคอีสานทั้งหมด																								✓
4. อบรมเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์		✓																						
5. อบรมสมาชิกผู้ผลิต																✓	✓	✓	✓					
6. จัดหาเมล็ดพันธุ์หลัก						✓	✓																	
7. สร้างแบรนด์เมล็ดพันธุ์	✓	✓	✓	✓																				

2. แผนการดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิต

กิจกรรม	เดือนที่																							
	ก.ย.		ต.ค.		พ.ย.		ธ.ค.		ม.ค.		ก.พ.		มี.ค.		เม.ย.		พ.ค.		มิ.ย.		ก.ค.		ส.ค.	
	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
1. จัดหาเมล็ดพันธุ์ปอเทืองเพื่อการบำรุงดิน			✓	✓	✓	✓																		
2. จัดหาปุ๋ยอินทรีย์																✓	✓	✓	✓	✓	✓			

กลุ่มที่ 2 กลุ่มรวบรวมผลผลิต มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- เพื่อใช้วัสดุ/อุปกรณ์ของภาคีให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- เพื่อสร้างระบบทุนหมุนเวียนบนหลักการพึ่งพาและร่วมมือกันของเครือข่ายฯ
- สรรหาวัตถุดิบที่มีคุณภาพของเครือข่าย

แผนการดำเนินงานรวบรวมผลผลิต

กิจกรรม	เดือนที่																							
	ก.ย.		ต.ค.		พ.ย.		ธ.ค.		ม.ค.		ก.พ.		มี.ค.		เม.ย.		พ.ค.		มิ.ย.		ก.ค.		ส.ค.	
	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
1. หาแหล่งเงินทุน (กพส./ชกส./สอ.)	✓			✓																				
2. อบรมวิธีการใช้อุปกรณ์	✓																							
3. จัดหาอุปกรณ์การตลาด		✓																						
4. รวบรวมข้าวสด			✓	✓	✓																			
5. รวบรวมข้าวแห้งเพื่อแปรรูป																								
6. สร้างแบรนด์เครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิสหกรณ์ไทย			✓	✓	✓	✓																		

กลุ่มที่ 3 กลุ่มการแปรรูป/พัฒนาผลิตภัณฑ์

- เพื่อสนองความต้องการของตลาดเป้าหมาย
- เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับตลาดเป้าหมาย
- เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์
- สร้างแบรนด์ให้ผลิตภัณฑ์เป้าหมายของเครือข่ายฯ

แผนการดำเนินงานการแปรรูป/ขนส่ง

กิจกรรม	เดือนที่																							
	ก.ย.		ต.ค.		พ.ย.		ธ.ค.		ม.ค.		ก.พ.		มี.ค.		เม.ย.		พ.ค.		มิ.ย.		ก.ค.		ส.ค.	
	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
1. สำรวจข้อมูลข้าวเปลือกของภาคีเครือข่าย	✓			✓																				
2. สำรวจกำลังการผลิตของโรงสี																								
3. สำรวจต้นทุนข้าวของโรงสี																								
4. ประชุมร่วมกับพันธมิตรธุรกิจ																								
5. กำหนดแบรนด์																								
6. ตรวจสอบคุณภาพ																								
7. การส่งมอบ																								
8. การติดตามประเมินผล																								

ซึ่งกลุ่มแปรรูป/การพัฒนาผลิตภัณฑ์ได้กำหนดประเด็น ดังนี้

- การรวบรวมข้อมูลปริมาณข้าวของภาคีเครือข่าย ผลผลิต กำลังการผลิต/การแปรรูป การทำตัวอย่างทั้งข้าวกล้องและข้าวขาว เพื่อการเสนอตลาด
- การกำหนดมาตรฐาน คุณภาพข้าวของเครือข่าย
- การกำหนดแบรนด์ เพื่อสร้างความแตกต่าง ตาม 4 มิติของแบรนด์
- จุดเด่นของข้าว คือ ข้าวปลอดภัย เมล็ดพันธุ์แท้ ผ่านโรงสี GMP , HACCP และสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้
- สโลแกนในขั้นต้น คือ ข้าวหอมมะลิสหกรณ์ไทย คีนผู้ตั้งคม และครอบครัวสมาชิกสหกรณ์

แผนการดำเนินงานเครือข่าย

กิจกรรม	เดือนที่																							
	ก.ย.		ต.ค.		พ.ย.		ธ.ค.		ม.ค.		ก.พ.		มี.ค.		เม.ย.		พ.ค.		มิ.ย.		ก.ค.		ส.ค.	
	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
1. การประชุม คณะกรรมการบริหาร เครือข่าย	✓		✓		✓		✓		✓				✓				✓				✓			
2. การพัฒนาข้อบังคับ/ ระเบียบข้อใช้		✓		✓		✓																		
3. การดำเนินงานตามแผน ส่งเสริมการผลิต																								
4. การดำเนินงานตามแผน รวบรวม																								
5. การดำเนินงานตาม แผนการแปรรูป																								
6. การดำเนินงานตาม แผนการตลาด/พัฒนา ผลิตภัณฑ์																								
7. การจัดเวทีแลกเปลี่ยน เรียนรู้ฝ่ายบริหารจัดการ ภาคีเครือข่าย		✓				✓			✓			✓			✓			✓			✓			

ประชุมคณะกรรมการบริหารเครือข่าย : วันศุกร์อาทิตย์แรกของเดือน

ระเบียบและข้อบังคับของเครือข่ายฯ

เครือข่ายมีพันธกิจคือ “มุ่งพัฒนาคุณค่าข้าวหอมมะลิสหกรณ์ไทยสู่สากล”

มีวัตถุประสงค์

- เพื่อกำหนดขอบเขตในการปฏิบัติการเครือข่าย
- เพื่อให้คณะกรรมการทราบถึงอำนาจหน้าที่ของตนเอง

ทุนดำเนินงาน

- ระดมจากสมาชิกเครือข่าย
- รับบริจาคจากสถาบันและบุคคลทั่วไป

คุณสมบัติของสมาชิกและการรับสมาชิก

- ต้องมีการสมัครเป็นสมาชิกเครือข่ายอย่างเป็นทางการ โดยผู้แทนสหกรณ์
- ต้องเป็นสหกรณ์การเกษตรที่ภาครัฐรองรับซึ่งกันและกันอย่างเป็นเอกฉันท์
- สหกรณ์ต้องมีมติจากคณะกรรมการดำเนินการชุดปัจจุบันเห็นชอบที่เข้ามามีส่วนร่วมในเครือข่ายฯ
- เป็นสหกรณ์การเกษตรที่ทำธุรกิจข้าว
- สหกรณ์ต้องไม่มีพันธกิจที่เป็นอุปสรรคในการเข้าร่วมเครือข่าย
- ต้องปฏิบัติตามเกณฑ์ของเครือข่ายอย่างเคร่งครัดและภายใต้มาตรการของเครือข่าย

ที่ประชุมใหญ่ คือ 16 ภาคิเครือข่าย สมาชิก 32 คน

- 1 สหกรณ์ 1 เสียง
- ประชุมเครือข่าย 3 เดือน/ครั้ง
- การประชุมคณะกรรมการบริหารเครือข่าย 1 ครั้ง/เดือน

คณะกรรมการบริหารเครือข่าย จำนวน 7 คน

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารเครือข่าย

1. วางแผนการดำเนินการ
2. วางแผนการหาทุน
3. วางแผนการบริหารจัดการ
4. วางแผนการหาวัสดุอุปกรณ์
5. วางแผนการจัดหาผลิตภัณฑ์
6. วางแผนการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อนำไปใช้
7. วางแผนการพัฒนานุเคราะห์

คณะกรรมการบริหารเครือข่ายและคณะทำงานตามโครงสร้างเครือข่ายฯ

ผู้ตรวจสอบจำนวน 2 คน วาระ 2 ปี

ที่ปรึกษาเครือข่ายวาระ 2 ปี

กลยุทธ์ของการดำเนินงานเครือข่าย

1. การใช้นวัตกรรมเครือข่ายคุณค่าเพื่อสร้างระบบสหกรณ์ที่มีคุณค่า ที่จะทำให้ธุรกิจสหกรณ์เข้มแข็ง เป็นประโยชน์แก่สมาชิก
2. การใช้ระบบกงสีในการบริหารจัดการระบบโลจิสติกส์ของภาคิเครือข่าย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุน

3. การสร้างแบรนด์แก่ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางเพื่อตลาดที่ยั่งยืน และนำไปสู่ระบบการผลิตและการค้าที่เป็นธรรม
4. การสร้างสังคมเรียนรู้เพื่อปรับกระบวนการทัศน และนำทุนมนุษย์ที่มีศักยภาพมาพัฒนาสู่ระบบสหกรณ์ที่มีคุณค่า

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. มีแผนการส่งเสริมการผลิตสู่สมาชิกเพื่อเพิ่มผลผลิต การลดต้นทุน พัฒนาเทคโนโลยี
2. เกิดเป็นระบบสหกรณ์ที่เสริมหนุนการพึ่งพาและร่วมมือกัน
3. เกิดการใช้ทรัพยากรสหกรณ์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
4. เกิด Brand ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง
5. ยกระดับการนำประโยชน์จากการดำเนินงานของสหกรณ์สู่สมาชิก